

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

16 ביולי 2012

לכבוד
ח"כ כרמל שאמה-הכהן
יו"ר ועדת הכלכלה
שלום רב,

הנדון: דיון בוועדת הכלכלה ביום 18.7.12 בהצ"ח הצעת חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (איסור הפליה מחמת מקום מגורים)

הצ"ח שבנדון, עניינה קידום השוויון ומניעת הפליה בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים ושירותים. הצעת החוק מבקשת להוסיף לשיקולים האסורים באספקת מוצר או שירות ציבורי, את מקום מגוריו של אדם וקובעת מבחן פשוט על מנת להבחין בקיומה של אפליה על בסיס מקום מגורים – מבחן המרחק הדומה.

לפי הצעת החוק, הפליה על בסיס מקום מגורים תתקיים בכל מקום בו הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי למי שביקש לקבלם במקום מגוריו או עסקו ולא סירב כאמור, באותן נסיבות ובאותם תנאים, לספקם במקום אחר, המצוי במרחק דומה.

האגודה לזכויות האזרח תומכת ברעיון העומד מאחורי הצעת החוק, לפיו אסור להפלות במתן שירותים גם על רקע מקום מגורים, ומברכת על יוזמת החקיקה. אנו עדים לעיתים קרובות למציאות שבה אפליה על בסיס מקום מגורים, מסתירה למעשה אפליה על בסיס הבדלים סוציו-אקונומיים, לאומיים ואחרים. לפיכך, יש חשיבות רבה בקביעה כי הפליה במתן שירותים על בסיס מקום מגורים – היא פסולה.

עם זאת, הצעת החוק מעלה שתי בעיות עיקריות לטעמנו:

ראשית, הכוונה לחייב אדם ו/או חברה פרטית ליתן שירות במקום בניגוד לרצונו, מהווה פגיעה באוטונומיה ובחופש העיסוק שלו. לטעמנו, אין אפשרות לכפות על אדם ו/או חברה פרטיים ליתן שירות במקום שאינם מעוניינים לעבוד בו, יהיו הטעמים שלהם אשר יהיו. זאת להבדיל מחברות ציבוריות, תשתיות או מונופוליסטיות, שאז עליהן לספק את השירות שלהן בכל מקום.

אנו סבורים, שיש מקום להבחין בהצ"ח בין שירות הניתן ע"י אדם ו/או חברה פרטיים במקום העסקים שלהם, שאז אין לאפשר הפליה בין מקבלי השירות על בסיס מקום המגורים שלהם, לבין שירותים הניתנים מחוץ למקום העסקים, שאז יש לאפשר חופש אישי ועסקי.

הקושי השני, נוגע להגדרת "מקום מגורים". לפי הצעת החוק "מקום מגורים" כולל בשטח המדינה גם את השטחים הכבושים. עצם הניסיון "להשוות" בין השטחים לשטח הריבוני של ישראל הוא פסול, הן משום שהוא מתעלם מהבחנה מהותית שקיימת בדיון, הישראלי והבינ"ל, בין

שטח ישראל לשטחים הכבושים, והן משום שהוא מנסה לכפות על גורמים פרטיים להתעלם מהבחנה מהותית זו.

הטעמים של אדם ו/או חברה פרטיים שלא לרצות להיכנס לשטחים יכולים להיות רבים - אידיאולוגיים, ביטחוניים, ועוד. הצעת החוק, בנוסחה דהיום, שוללת הן את חופש העיסוק והן את חופש הביטוי של אדם ו/או חברה פרטיים אשר מבקשים שלא לפעול בשטחים הכבושים מטעמים אידיאולוגיים ו/או עסקיים הקשורים בפעילות בשטח כבוש.

לפני סיום יש להדגיש, כי למרבה האירוניה, הצעת החוק, ככל שהיא מתייחסת לשטחים הכבושים כחלק אינטגרלי מישראל, למעשה תגביר את האפליה על בסיס לאום בשטחים הכבושים, מעצם החלטה על ולטובתם של האזרחים הישראלים שם בלבד.

אנו קוראים לכם לתמוך בהצ"ח זו אך בכפוף לתיקון ההצעה כאמור לעיל.

בכבוד רב ובברכה,

דבי גילד-חיו, עו"ד

מקדמת מדיניות וחקיקה

העתקים:

חברי ועדת הכלכלה

ח"כ אורבך

יועמ"ש ועדת הכלכלה